

I. N. 3.

DISSERTATIO PHILOLOGICA
DE
CHARACTERE
VIRI FORTIS,

Quam

Permissu Amplissimæ FACULT: PHILOSOPH.

In Regiâ Academiâ Aboënsi,

SUB PRÆSIDIO

VIRI PRÆCLARISSIMI

M. DANIELIS ACHRELI
Eloquentie Professoris Ordinarii,

Promotoris semper su-
spiciendi.

Publico candidorum examini submittit

LAURENTIUS Gudmundson Wulf/
Arosiâ Westmannus.

In Auditorio Maximo ad diem

Anni M. DC. LXXXIV.

A B O Æ,

Exc. apud Joh. L. WALLIUM, A.T.

Chianis Simola

*Reverendissime Domine in Christo
Pater,*

DN. JOHANNES GEZELI
S. S, Theol. Doctor, celeberrime,
Diœcesis Aboensis Episcope gra-
vissime, & ibidem Regiæ Academiæ
Pro-Cancellarie optime Mecænas
studiorum meorum ex-
optatissime.

Nec non

Amplissime atq; consultissime Domine,
DN. ANDREA ANDREÆ
SALAMONTANE in Regio Abo-
ensi dicasterio Adiutor dudum me-
ritissime, Fautor & promotor
multis nominibus hono-
rande.

Brevem hunc & à me
simplici calamo repræ-
sentatum CHARACTE-
REM VIRI FORTIS vobis
submisse & officiosè offero. Scilicet, ut in
ampla hac mundi machina, non una est
rerum naturæ facies, sed in diversas
formas planè digesta; sic in humanarum
Societatum familia, non uniformia in-
venies ingenia, sed prorsus & in im-
mensum discrepantia. Quæ tamen o-
mnia æquè absolvunt statum, harmoniā,
& integratatem imperiorum, quam sa-
lubria, venenosa, media, naturæ corpo-
ra, concentum, catenam atq; musicam
totius mundi perficiunt. At vero vulga-
rium ingeniiorum cum vulgares quoq;
sunt fructus, placuit ea silentio trans-
mittere, atq; de Heroibus, tum Heroi-
cis ingenii pauca libare, quoniam illis
gloriam, augmentum, suumq; accura-

sum regimen debent Orbis terrarum Im-
peria, Regna, Republicæ. Si per o-
mnia adsequutus nō sum tanti argumen-
ti arcana, etiam tentasse aliquid, præ-
sertim bac ætatula, sat erit; nihil enim
simul inchoactum & absolutum inveni-
ri, quotidiana nos tam in artibus quam
scientiis, docet experientia. Itaq; cona-
tus nostros ut facile credimus adproba-
buros bonos omnes, sic eosdem Vestris
nominibus, ob multa in me collata be-
neficia humiliter & perofficiose dica-
re & inscribere audeo: et Deum, qui Vos
hactenus sua sapientia implevit, suis gu-
bernavit auspiciis, suo sustentavit ro-
bore, etiam in futurum honorem sa-
lutem & facta vestra augere, ex ani-
mo opto

Dab. Aboz
g. Maij 1684.

Reverendiss. & Amplis.
V. Nom. & Dignit:

humilimus cliens & cultor
LAUR. Gudmundson Wulff.

In Disputationem

Peregrinii Juvenis

DN. LAURENTII WEBBS

Westmanni,

Characterem, Viri Fortis detegentem

Ἐπίγενη:

Conspicuas pingis dotes Mavor-
tis Alumni,
Ingenii quæ sunt Wulff Cyno-
sura Tui.

L. Mḡ.

ELIAS Zil-Landz
Med. Doct. & Prof.

Peregrinie Dn. RESPONDENS.

IN omni scripto, primo verborum, mox re-
rum habendam esse curam, periti autu-
mant, & ut video probè observasti: Nam
ut illarum perit gratia & pondus, ni justo ha-
bitu prodeant, ita vacua rebus oratio, &
verborum tantum magnifica, ineptam sapit
vanitatem. Cæterum qvam nobile sit illud
de ingenii scrutinium non aliud ignorat,
qvam is, qvi valdè debilem actionum huma-
narum habet noritiam; scilicet ex hoc fonte
pro-

prodeunt consiliorum robur, vel fallacia.
Rerum publicarum vigor & imbecillitas, cum
ignominia aut gloria omnium regnum.
Proinde Laudamus tuam industriam, qvod
volueris in tam illustri materia acumen ju-
dicii Tui Exercere, eamque de CHARACTERE
Herois qvâ philologiam & rerum ipsarum
contextum consignare, qvæ longe sunt co-
gnitu utilia. Ego Deum veneror, velit studia
tua fortunare, iisque suo tempore dignam ad-
dere gloriam. Vale.

a T

D. ACHR.

Eximie atq; Praestantissime
DN. LAURENTI Gudmundson Wulf.
Amice in paucis amande,

Ex quo tempore studia Tua Regiae quoquè
buic Academiac polienda commisi, atq;
quotidiano penè commercio Tuum mibi propo-
fitum & incrementum approbare voluisti; sic
festinante ad egregia omnia profectu non du-
bitavi Author Tibi esse publicandi Characte-
rem Tuum Viri Fortis: quem, ut argumentum
Dissertationis future sponte elegisti, & ipse-
met elaborasti eleganter satis: dum tam re-
condite meditationis summarium tractatio-

ejus-

ejusdem felicior & accuratior explicare vao-
luit Proinde diligentiam Tuam in praesens non
commendo, cum literarum ipse Temet Nom-
ine & sufficienti pignore commendatum Boniso-
mnibus facias, etiam sic praeclaram Honora-
tissimi Parentis Tui spem de Te conceptam im-
pleas. Sed sicut seriæ pietati, virtuti, Hono-
rissimisque studiis operam dedisti, campus
non deerit, in quo ingenij vires, corporis for-
titudinem, & Animi Magnitudinem experi-
ri licebit: Escende Cathedram: descendebis
kabebis exploraturos: Si vir es: Nec Syrtes,
crede mibi, in Africâ tantum, in quibus ho-
mines obruantur æstu reciprocantium aqua-
rum: Eæ sunt itidem in freto vita hoc nostræ
turbulento: Anerum Dædali sinuosum, &
exerricabile in his nostris terris aliquando of-
fendimus: Cum sic Moreales nati, ut nus-
quam non huic sacramento sint adstricti, FER-
RE HUMANA: nec quis Euripus eorū motus
tantus & tam varias agitaciones fluctuum
sentiat, quantas perturbationes, & quantos
æstus nostra habet miserum felicitas. Cui-
quæ Nostrum vitæ suæ conditionem fata de-
derunt, cum quâ ludetur: casus casum,
lis litem excipit; Robur & æs Triplex circa
peccus induendum, ut nunc sunt homines,
tempora, mores. Et

Quic-

Quicquid erit, superanda omnis fortuna
ferendo est:

que, si nunc maximis turbinibus vela con-
tuum Nostrorum agitet, mox vota labores-
qui Nostros mitissimum Favonium jubebit se-
cundare. Vindex certè Altissimus BONIMALI,
qui, quisque quâ mente sit, optimè novit,
olim Nos gratissimo in portu collocabit. In-
eerea Nobis Religio pro muro, conscientia
sit pro celo. & aduersus nos hoc poterit mali-
gnitas, quod aduersus ignem stipula, aut
Nebula aduersus solem potest: Etenim, ut
Austriacus quidam in hunc modum lusit:

Dum varios flexus, dum multiplices
Labyrinths
Conspicis Errores, innumerasquè vias.
Tevitæ Humanæ Cursum, seriemquè Labo-
rum,

Et tristes curas cernere, cuncta puta.
Sic cum lætitiaque metu, spe, cumq; dolore
Optima qvæqvè dies & mala qvæq; fugit
Flexibus ex illis, qværis, qui evadere possit?
Sylva Academiæ qvem fovet, ille potest.

T.

GABRIEL WALLENIUS A.F.
Reg. Acad. Biblioth. & Arcis Past.

B.C.D.

B. C. D.

N ipso limine, *Benevolo Leo-*
Hor, mirum non tibi sit,
quod inter Academica no-
stra exercitia, & fortis vi-
ros ac generosos *HEROES*
introducimus; dum scilicet
Characterem hunc illos aliquo saltem modo
expressurum velimus; Et, hinc quid utilitatis
studiosæ juventuti, si quis querere vellet, qui
fortes in bello solum utiles cogitat, eidem
nos respondemus; fortis & in pace desidera-
ti, & licet nos nequaquam Martis alumni
erimus, in hisce tamen hac vice non sine
causis permultis specimen nostrum exhi-
buisse. Ex latissima latinæ Lingyæ Silva,
inter flores ibidem fragrantissimos aliud
alium excerpti, sed nobis hi nostri placue-
runt philologici. Scilicet expertes adver-
sorum perpaucos credimus mortalium: At
fortes non ita multos. Verum de vi voca-
buli rebusque huc spectantibus dum pau-
cis differamus, veniam optamus, nec mate-
riam hanc bonis displicituram speramus:
dum quoque, ut veritatis ingenuitati nihil de-
cedat, coeteri nos nihil morantur,

A

Q. F.

Q. F. F. Q. V. D.
CHARACTER VIRI FORTIS

Cujus
SUMMARIUM.

THESTEPTHM RATIO. XAPAKTHP GRACO-LATI-
num. Charath vel Charatch Hebraum.
Orgine Graca, usu Latina. Lingua
miscella. Hebraea omnium primas.
Character πλύσημ@. Variae ejus species.
Varia Synonyma. Descriptiones. Notae.
Signa figurata. Genera dicendi: Vir,
Virago, Manna. Isch. Ανηρ. Si vir es.
Provocatio ad duellum prohibita. Due-
lum non aliud quam bellum. Man/
Karl / Carolus etiam Karolus, &
composita aliqua ab utrōq;. Fortis unde?
quis? Pulcher. πλύχειρ. καλὸς. κακὸς.
Caculo. Fortitudo sola olim virtus.
Αρετή. Αρης. Mars. Mas. Virilitas.
Manligheet. Dngd. Vir bonus. Au-
dens non nimis audax. Trepidi & timi-
di differentia. Effæminatorum metu.
Råringar. Officium viri fortis. Patien-
tia opus est. Magnanimus erit prudens.
Pius: & sic Fortunatus: in Sago, etiam Toga.
Stratagemata licita. Et quod vir Fortis
dici Heros possit, cum volo. g.l.

§. I.

In vocabulis, multis nunc explicādis, tanto min⁹ laboramus, quanto sequentia facile sententiam nostram exponent, quid per *Cham̄terem*, quid per *Virum fortē*, intelligendum in nostro hoc discurſu cupiamus. Cum tamen non sine usu insignis studiis interdum habeatur ratio accuratior, etiam significations impropriæ, si non excludantur, saltem ostendantur; Ne talia desiderantes planè offendamus, paucis nostri instituti habitâ ratione explicabuntur.

§. 2. Characteris itaque primitivum, Romani, credo, dare non poterunt, qui tamen illum suum nunc nominabunt, catalogo Latinorum nominum dudum adscriptum, non civem, sed peregrinum; quippe qui proximè ex Gracia ad illos pervenerit, cum illius sit χαράσσω, illius χαραχτήρ & cœtera ex his descendantia; Nec vox hæc in Latio nata esse possit, cum in illa Thematics in principio remaneant literæ, quas latina lingua non admittit proprias, sicut & terminatio ultimam syll.

4 labam longam esse insinuans, Græco-
rum quoque χαρακτῆρα adserat, quam-
vis latini suis etiam id literis exprimant,
atque & nos expressimus ut nihil de He-
bræorum Chamis vel Chamis in præ-
sentiarum agamus, quod utrumque
quoq;, ut χαράτης, in primâ scribo, aro-
sculpo, signo, imprimō, &c. significat :
ita in tertia amavit, exaravit, impressit,
inscripsit, insculpsit, &c. denotare apud
Lexicographos & alios, ubi occurrant,
certum est. Ac ut ulterius non proce-
damus, prohibet venerandum Elogium
cruei Servatoris nostri hisce totidem
linguis inscriptum. Universales enim
hæ sunt & toto orbe celebriores.

§. 3. Nec mirum cui sit, χαρακτῆρα
Græcis, characterem Latinis factum;
plura habere exempla potest, qui cele-
berrimorum virorum plusquam elabo-
ratissimas lucubrationes relegere di-
gnus, vel qui solum paucis contentus
sequentia attendit, Quæ usu nunc sunt
latina, sed origine græca: anchora
ἄγκυρα, aroma ἄρωμα; diadema
ἅδημα; gangrena γάγγραινα; cli-
banus κλίβανος; clima κλῖμα; cra-
pula κραπάλη; icapha οκάφη; sta-
ter

ter cœnæ; stola solæ; &c. Qued mi-
nimè tamen in linguae latine præjudi-
cium dicere licebit, cum & à latinis
voces transferint non modo ad Græcos
sed & in Syriacum & Judaicum idio-
ma. nam hæc non nisi à latinis sunt,
~~δεκτήτωρ~~ Dictator, ~~λιβερτίνος~~ liber-
tinus, ~~κρητιδα~~ custodia, ~~χάρκε-~~
~~λός~~ cancellus, ~~πιθελλιῶν~~ tabellio,
~~παρμέλον~~ pomerium, ~~σφράγελον~~ su-
darium, ~~μῆσον~~ mustum, ~~μάκελον~~
macellum, &c. ut plura nunc non ac-
cumulemus. dudum enim evictum mi-
scillas invicem esse linguas, & unam ad
alteram reduci oportere; Hebræa
namque prima & vetustissima, aliorum
idiomatum quasi mater, nihil aliunde
mutuata, sancta, & æternæ quoq; vitæ,
ut quidam Theologi sentiunt, propria
futura; sed reliquæ lingvæ signa sunt
iræ & justitiæ Divinæ, quam in Babylo-
niis fastu turgidis, teste Mose, declara-
vit, Gen. xi. v. 11.

§. 4. Quis autem & qualis
hic noster χαρακτὴρ erit, neces-
sum quidem est exprimere; sed nobis
cum res cum multis erit, & revera-
tor, quot significaciones facile admittit.

67. tit. An ergo Physicum intelligamus, an Ethicum, an Politicum, an Historicum, an Dramaticum, an mixtū, sequentia dabunt; nam licet ταῦτα ξένοι πλures revera & per se, quam duplices Characteres esse nequeant, quorum alterum genus comprehendit vitia virtutesque privatorum, alterum vitia virtutesque publicorum, interim varias, ratione tractationis, eorum dari species manifestum est. Unde ab Excellentissimo quondam, νῦν τὸν αὐτοῖς nostro olim Joanne Scheffero Argentoratense, Characteres ad descriptiones dicuntur pertinere, cum sint imagines quædam animorum, per externas notas à scriptore erudito expressæ designatae; sed Ciceroni descriptiones expressæ dicuntur, cum aliarum rerum, cum virtutum & vitiorum maximè, cum non à genere, formā & cœteris, ut philosophi solent, sed & aëribus propriis atque negotiis ita declarantur, ut quasi imago & exemplar exactum in iis extet. Aliis character non aliud est quam nota sive signum, animanti aut alii rei inustum vel impressum, ut dignosci ex eo possit: sicut nostrorum rusticorum Nomadrie. Aliis Characteres

æteres idem sunt ac notæ , sive signa si-
gurata mirifice expressa , quibus oc-
cultam ac singularem vim veteres su-
perstitiosæ in medicinâ & aliis rebus
tribuebant , quò sine dubio pertinent
omnes ligaturæ atq; remedia , quæ Medi-
corum quoq; disciplina condemnat , sive
in præcantationib; , sive in aliis qui-
busdam notis Magus istis utatur . Ap-
pellantur & alias Characteres genera
dicendi , in quibus magno numero va-
rios characteres deprehendimus , qui-
bus ingenia mille dotibus & proclivi-
tibus stylum variantia differentiam
produnt . Characteres tres Tullianos
novimus ; etiam Asiatici prolixitatem ,
summam Spartiatæ brevitatem , & Attici
mediocritatem . Interim varietati re-
rum singularum accommodari stylum
op̄ertere , ut lucem coloribus , affirma-
mus , quæ se tam constanter tam di-
versas transfigurat in formas . Alia-
namq; est scena Tragicorum à Comi-
cis , alia Bucolicorum ab utrisq; Rure ,
Sylvis , mapaliis hæc tenditur . Comica
casis humilibus & plebeiis ; palatiis &
templis Tragica . Coequanda est ma-
teriæ dictio , nec dignam cothurno ple-
bejus soccus nisi ridicule sustinebit .

8 nec vice versa plebejo in socco tragedias, nisi admodum imprudenter eloquentia movebit. ac ex his synonyma colligimus multa, cui plura addimus, dum characteres Senecæ vocentur *τικονισμοί*, à Barclajo Iconis titulum mereantur, à Rutilio Lupo Charactrismi dicantur, verum ab Herennio notationes, ab Anacreonte *χαράγματα*. quomodo autem virum fortenuos cupimus *χαρακτηρίου*, dum in his imaginem quasi ejus & exemplar sub jungemus, Mimesin ostensuri licet tam, & laudabilem aliquando Ethologiam, jam jam expressimus.

§. 5. Originem *viri* quod attinet; licet Etymologia non sit in omni voce querenda, cum nec ratio notationis ubiq; obvia sit, ac utraq; interdum impossibilis; hic quoq; sed *alieno* licet *anare vitulo*, nam viam qui nescit, quâ deveniat ad mare,

*Eum oportet amnem querere comitem
sibi.*

atq; sic consentiunt omnes, qui præivre, *virum à vi* dici, quæ in animo & corpore sita est, & major plerumq; in viro, quam in fœmina. Nam & *Virago* dicitur mulier, quam antiqui *vitram* dice-

dicebant: unde quoq; errorem illo-
rum videmus, qui *Virginem* à viridi-
ore ætate denominant; cum *vira* mo-
re *Hebraeorum* dicatur, quia è *viro*
& ad *virum*, *virago* contractè *virgo*:
quæ verba sunt *Becmanni*, & si cui du-
bia, ex ipso *Spiritus Sancti Lexico com-*
probamus: siquidem obdormienti *A-*
damo dum Deus tulit unam ex costis
illius, & clausit carnem pro ea, & ze-
dificavit illam in mulierem, & eam ad-
duxit ad illum, Ille statim ait: *os de*
offibus meis & caro de carne mea. Hinc
vocabitur *virago*, eò quod de *viro* sum-
pta sit ipsa. *Virum* eleganter nos
Manna ut postea pluribus dicemus ap-
pellamus; ex hoc, ad verba in originali
textu, nostra *Biblia* quoq; *Manna*
formarunt, Gen. 2: 23 cum tamen
voce illâ nunc solum & potissimum
blandientes matres festivum puerulum
nuncupant: sed si *Textus Sacri analo-*
giam nos sequeremur, sicut apud *He-*
braeos, ubi dictum nomen mulieris du-
citur à *viri* nomine, ab *Isch Ischa*, ut
in *traditionis sua* notis habet *Sebasti-*
anus Munsterus, à *Manna* quoq; *Manna*
diceremus: sicut in citato *Genesios* lo-
co expressè legimus, honest al her*Mans-*

10 na! therfore at hon är tagen vtaff Man-
nenom.

§. 6. *Vires interim & virtutem ge-*
neri masculino, quanquam fœminina,
potissimum assignamus, cum exempla
prosequiore sexu militent pauciora;
& aliás dum terra unius labii erat, Isib,
id est, vir, qui præstat virtute & po-
tentia, non aliunde dici potuit, quam
ab inusitato Isib, id est, viribus valu-
it, virum se præsttit, atq; sic apud e-
osdem bene Isib, filii viri, id est, cla-
ri, celebres, Nobiles dicebantur, qui
opponebantur bene Adam, id est, ple-
beiis. Exemplum dabit Raguel Tobiæ
VII. v. 7. conf. Psal. 127. 5. à quo Isib,
& vir, & vis, & iſ & ioχὺς & reliqua
Becmannus manare afferit. Nec Græcis
alius ἄρης in hac ipsa significatione
placet, five sexum species, five maritū,
quam ὁ πλειστὸν τὴν ἡλικίαν, καὶ ὁ συ-
ζευχθεῖς γοναικὶ μὲν ὁ ἀνδρεῖς, μὲν
ὁ ἀρρήν, quia in viro requiritur perfe-
ctio, ætas integra, justa magnitudo, &c. ut virorum il-
lud adhuc audiatur Carmen, quod e-
lim apud Lacedæmonios, & nos modo
sumus; dum Senes præteriorum me-
mores, nos fuimus fortes, sed adole-
scentes

seentes in futuro, & nos erimus ali- 11
quando, symboli loco tanquam cer-
tum signum usurparunt, quo à se in-
vicem dicoñcerentur. & hinc verisi-
mile dum, ἀνὴρ ἄνδρες οὐ πέπει, ada-
gii formam habeat, ut apud Terenti-
um, *Homo homini quid prestat*, ele-
gantem illam formulam usu venisse,
si vir es quā admonemus aliquem ut
præsenti animo sit, quod virum de-
cet. sicut *Lentulus ad Catilinam*, &
Horratas Macedo temulentus à Dio-
xippo postulabat, teste Curtio, ut si
vir effet, postero die secum decerne-
ret, sicut & à nostris eadem non ita
pridem audire licuit, in casu puta simi-
li, priusquam Regium edictum gladia-
toria spectacula inhibitoret. cuius trans-
gressoribus meritò gravior determina-
ta est poena, cum talia sine sanguinis
humani effusione raro succedant, &
æque in Vet. Testamento à Deo ipso
Gen. 9: 6. ac in Novo à Christo. Matt.
27. 52. sint prohibita. Quicquid illi
sentiant, qui provocationem talem ad
duellum solennem innocentia inter-
proceres olim probationem esseverant.
De ipsa voce duelli tanto minus nunc
solliciti, quantò magis illam non sine
bar-

12 barbarismo nominari novimus, cum
& Eloquentiae Romanæ Parens suo tem-
pore contestetur, complum latine lin-
guae savitatis Gaurium causâ immu-
tata à ratione veteri; nam antiquissi-
mi non bellum sed duellum dicebant,
nec reverâ duellum aliud quâm bel-
lum in genere significat.

S. 7. Nostra quoquè Man & Karl
non minus sunt significantia; Man à
må simplici, quod idem valet ac com-
positum fôrmå & Karl prisca vox, te-
ste J. C. Scaligero, quâ robusti for-
tesq; viri designantur, sicut & nunc
in præsenti, ut sic à nobis nominen-
tur, qui valeant nomini satisfacere ta-
li, ac id reverâ sint, quod dici cupi-
ant. Et Carolum ad Karl potius quam
Germanorum Karl deducimus, cum &
veteres nostri Karolus scripserint, uti
patet exannotationibus perverstis cu-
jusdam Episcopi, quantum ad hæc
novimus, Arosiensis post S. Davidem
Abbatem primi, quas ex manuscripto
membraneo non ita pridem, sed tunc
primum, in lucem protulere Ubsalien-
ses Antiquarji Celeberrimi. Sicut &

ad-

adhuc pro statu & fortunæ conditione
cujuscunq; ubi fortitudinem non so-
lum animi & virtutis, sed & robur
vel firmitatem corporis desideramus,
indies ex hisce cum Emphasi audimus,
Herremans/ Prästman/ Kämpman/ Krigs-
man Åkerman/ Bergman/ Arbeitskarl/
Dagekarl/ &c. etiam in specie Släffer-
karl &c. Nam Karl vel Carolus, Ma-
gnum illud & Venerandum Avitorum
Sveciæ Regum, etiam Clementissimi
Regis & Serenissimi Principis Moder-
norum Nomen, non sine omni, Deo
laus dextro, Virum signat; aliquando
tamen virum ex plebe vel ipsam plebem
significat, ut in Lexico Juris Sveogo-
tici Excellentissimus olim Locce-
nius demonstravit. Virum interim
nostrum non modò cupimus eis àndreas
izyegiΦεοθαι, sed & àndreasq; ac
àndreasjαθειν.

§. 8. Et quid hoc sit, adjectum.
Adiectivum *Fortis* ulterius explicar: di-
citur autem *fortis* à ferendo, quia ma-
gnanimus, strenuus, constans adversa-
sustinet: uti certissimum est, *fortis* a-
nimi esse & constantis, non perturbari
in rebus asperis: quia fortuna fortis

14 metuit, ignavos premit. Vel ut cum
Poëta vetustissimo Tarentino loqua-
mus:

*Moribus antiquis res stat Romana viri⁹,
Fortibus est fortuna viris data.*

*Explorant namq; adversa viros, & o-
stendunt quam magno & forti animo
quisquam sit: ut & Plinius in Paneg:
Traiani scite scribit, secunda feli-
ces, subintellige tempora, adversa
magnos probant: proinde & apud Ho-
ratium in Satyra legimus:*

- - - - - vivite fortes

*Forti⁹ adversis opponite pectora rebus.
Atq; cum multa sint adversa, innume-
ra mala, nos non miramur veteres
Romanos, etiam illis antiquiores, For-
sem, Pulcrum vel πλυχεῖσαι, quasi mul-
tas manus habentem, dixisse; sicut ex-
emplum dabit Poëta, primi inter la-
tinos loci & authoritatis, vel cum
Beermann. saepius citato, omnium
doctissimo Poëta VII. Aeneid.*

- - - *Satus Hercule pulcro*

Pulcher Aventinus

*& ferè cum illo Lyricus Horatius, in-
eo genere Latinorum Princeps:*

Fortes creantur Fortibus & bonis,

Eſt in juvencis, eſt in equis Patrum

Vix.

*Virtus: nec imbellum feroceſ
Progenerant aquile columbam.*

15

Nimirum Romani, qui omnia pone-
rent in fortitudine, eum demum bo-
num & formosum putarunt, qui esſet
fortis: itaq; *fortis* quoq; pro *palcro*
poſitum eſt apud Plautum in *Milite*:
neq; ſine ratione. Exemplo enim
Græcorum factum eſt, qui καλὸν α-
que & formosum & bonum significa-
runt. At *bonus fortis* eſt, malus autem
κακός, αq; imbellis & imbecillis. *Cas-*
cus apud *Virg.* VIII. *Aeneid.* adde *Ju-*
venal Sat. V.

*Duceris planta veluti ictus ab Hercule
Cacus*

& Ovid. 1. *Fast.* undē *Caculæ*, qui in
numero militum non eſſent, οὐδὲ τὸ
χαζεῖται quod & cedere: & vitium
in militia, cum amittunt locum in ac-
cie, ut J. C. Scaliger ex Homeri *Iliad.*
7. &c. locis probat. Nam loca non
citat, tantum ait. *Verbum eſt apud*
Homerum, puta, non ſemel ſed ſæ-
pius.

§. 9. Fortitudinem vero ſummam
virtutem putarunt priſci. Idq; adeo, ut
eius nomen omnium virtutum generi
imponerent. Nec aliam ob cautam-

Roma-

16 Romani verum Domini Virtuti & Ho-
nori ædes gemellas junctim locarunt,
quam ut ubi virtutis merita, ibi &
essent honoris præmia, loco justæ mer-
cedis pro virtute, sed virorum forti-
um propria, dum alias in ludis quoq;
& certaminibus non frustra fuerint, nec
adhuc sint victores. Adeò verum est
Ciceronis illud *Tuscul.* II. appellata
est à viro virtus: viri enim propria
maximè est fortitudo. unde in Num-
mis veteribus armatæ virginis habitu
quidem repræsentatur, sed succinctis
vestibus. & à genit. *αργετην αργην.* Apñs
autem Mars est.

- - *implacabile monstrum*
Dira lues hominum mortis Erebiq; mi-
nister

Ac ejus elogium quondam cecinit
Mantuanus, nam ei arma non sunt o-
neri ut *Erasm.* II: *Chiliad.* à *Marte*
Mas, quem Auctores non raro adjecti-
vè usurparunt pro forti ac virili, seu
pro masculo dixerunt: sic *Apulejus* lib.
III. *Mares animos & vires alacres con-*
junxit. etiam *Horatius* de arte:

- - - *post hos insignis Homerus*
Tyrtæusq; Mares animos in Martia bella
Versibus exauit.

quam

quam vocem, *Mars* scilicet, Oscam
fuisse dicit *Becmannus*, & concisam à
Mamerre. *Mamers* enim & *Mavors* &
Mars fortē apud illos significarunt.

17

S. 10. Addimus & nostrum Man-
sighetis quam virilitatem fortē dicere
possemus, sed rectius fortitudinem, quam
& nostri, ob illam toto orbe noti, vir-
tutem dixerunt, & ducunt præstan-
tissimam; quod ex Antiquitatis Sveo-
Gothicæ superstitionibus Monumentis &
Historiographis modernis facile evin-
citur. quamobrem laborem multum
in enarrandis talibus nostratium gestis
nunc ponere, operæ pretium non esse
arbitramur: cum dudum evictum, for-
titudinem Svecorum penè propriam,
proinde & virilem *Dygd* nominant,
à *duga valere*; in occasionibus etenim
fortitudinis experiri licet, quis *vir* sit &
qualis. Est quis *vir* & *fortis*, *valebunt*
semper arma, id est, vires viri vel vi-
torum, & potentiam ostendent. Est
quis strenuus, alacer, promptus & ex-
peditus ad rem gerendam, virum se
præstabit, quoniam à *viro*, et
iam apud nostros hæc *virius* καὶ
ἔξοχη nomen est mutuata: dum quo-
què cœteræ virtutum nomina, eadæma

B

termi-

18 terminatio[n]e gaudentia, ab adjectivis proximè, ceu illorum origine primâ, præcipuè derivanda sunt, cum in aliis contrarium eveniat; quod & hic concedere possemus, si non virtutem à viro dictam probassimus, etiam virum ob virtutem laudari posse dudum sciamus.

§. II. Sic virum nostrum etiam bonum volumus, ut in illo consummata sit virtus, nam ut Cicero lib. III. de off. cap. xv. ait, *vir bonus est qui prodest, quibus potest*, & sic multis in locis sa- lutaris; ut eleganter dixit Menander,

O χρηστὸς ἐστι τολμαχὸς σωτήριος
Nam bonus non tam virtutum omnium, quam unius atq[ue] alterius ratione tantum appellatur; etiam Græcorum more, qui doctum in aliqua re & praestantem sic etiam nuncupant: ut ex Tacit. lib. I. Annal. dicitur *Agrippa militia bonus*: S[ed] Claudian. Paneg. de ipso Conf. Honorii.

*Notis regimur fruimurq[ue] quietis Mili-
tiae, bonis*

Casus quidem variat: uterq[ue]; tamen idem probat, etiam Virgil. Eclog. V. ab initio etenim vir bonus, gravis illa sarcina, sicut Antisthenes Diogenis præceptor

ceptor dixit, ἀνθράσακτος ὁ ἄστεγος, 19.
quemadmodum scripsit Philo, idem
est, qui justus, integer, innocens, &c.
atq; cum vir bonus interdum male audiat,
cum vel contrarium intelligatur,
vel patiens adulteræ quis sit, significa-
ta talia relegamus, ac nec in minimis
discursus facimus nostri.

§. 12. *Audens sed vir fortis memor*
illius Virgiliani erit :

Tu ne cede malis, sed contra audentio-
rum ito,
Non item semper audax, quia ut lusit
Eobanus :

Qui nimis est audax, sèpè infeliciter
audet.

Audeat, fidat Deo; spes confusa Deo nun-
quam confusa recedit: fidat causæ,
tandem bona causa triumphat: fidat
victoriæ, nam fidere decet, melius cras
forsitan habebit.

Spes inter vivos, non est spes ulla se-
pultis:

Nunc pluit, & claro nunc juppiter ae-
tberere fulget.

Quos versus Philiadelphus ex Theocrito
transtulit, nisi fallor, ait Augustus Buck-
nerus, sui quasi immemor; versus a. Grae-
ci hi sunt,

20 Θαρστὴν χρῆ. ταχ' ἀνελον ἔσοι πάμενον,
Ἐλπίδες τὸ σωτήσιν ἀνέλπισοι δὲ θάνοτες.
Χ' ὁ Ζεὺς αἰλονα μὲν πέλει αἴθελος αλ-
λοκα δ' ὑει

Ex primo, sed melius, Eobanus:

-- Malis etiam confidere rebus oportet,
Cras meliora dabunt superi fortasse be-
nigni,

& hoc quadrant illa Senecæ in Thyeste;
Nemo confidat nimium secundis: Ne-
mo desperet meliora lapsis: sed ut Cicero
i. Tuscul. monet: Nihil nimiò oportet
confidere, siquidem Fisores s̄a pe periit,
diffiso salva remansit, ut habet Theognis
des Megarensis, Poëta quoq; celebris;
cujus sententiae citantur ab omnibus
propemodum magni nominis Græcis
Authoribus: cuius hic est quoq; ver-
siculos,

Πίστει χεῦματ' ὅλεσσαι απτσίη δ' εἰσεώσει

§. 13. Nec viro forti trepidum re-
rum interim suarum esse licebit, sed
interim cum Thrasybulo timidum; nam
quod providus & cautus timeat justè
timenda, laude censemus dignum, &
quod curà majore, quam audaciâ pro-
grediatur, & se non temerè in pericu-
lum conjiciat; nam in illo sensu, Ti-
midi mater non soleat stire, nec matti
suæ

suæ dolorem atq; lacrymas cierit: sicut
aliàs pavidì non animo poslunt consi-
stere, non corpore, quibus labant
genua, succidunt poplites, crura defi-
ciunt, oberrant pedes, oculorum a-
cies hebescit, cor fluctuat, manus tre-
pidant, & vox fauibus hæret; quorū
excubiis, præsidiis, custodiis, vigili-
isque autoritatem *vir fortis* minutam
magis, quam munitam experientia se-
pissimè docuit. nequaquam etenim ta-
lem animi angustiam *vir fortis* admit-
tit, qualem in effœminatis & ignavis
passim deprehendere licet: quos misel-
los homunciones parvus etiam, non
bombardarum, non tormentorum, non
hastarum, non gladiorum, sed folii
leviculæ auræ incitati strepitus mirum
in modum terret: atq; tales nostri, ob
formidinem, Kæringar/in terminatione
plurali, non sine reprehensione atq; con-
vitio nominare haud dubitant. sicut &
huc aliqua tenuis indignantis *Alexan-
dri Magni* verba referimus, qui sic a-
pud *Curtium.* lib. iv. cap. ii. Dario re-
spondisse perhibetur: *Bellum cum ca-
ptivis & feminis gerere non soleo, ar-
matus sit oportet, quem oderim.* Nam

21 dum tales inveniantur *viri*, si modo
eo nomine digni, quod tamen ratione
sexus retinent, qui ingenio & viribus
æq; molles sunt ac fœminæ, quoniam
a recto tramite errant h̄i, eos effemini-
natos vocamus. Ac pro exemplo no-
bis sufficit *Sardanapalus*, qui *vir mulie-*
re corruptior a justino lib. I. cap. 3. di-
citur.

§. 14. Officium sed *viri fortis* cum
duplex cumprimis sit, sustinere peri-
cula, quò patientia spectat; & aggredi
seu propulsare, quò nonnulli Ma-
gnanimitatem referunt, vid. B. nostri
non ita pridem celeberrimi M. Axelij
Kempes Ethic. Edit. Tertiæ pag. 155. pa-
triæ si & honoris amans, res arduas &
difficiles patiens perpetietur; quod

Durum, sed levius fit patientia

Quicquid corrigere est nefas:

Ut eleganter Horatius ad Virgilium in
lib. I. Carm: ode xxiv. In hac etenim
lachrymarum valle numerus malorum
vix certus dari potest: sunt res adver-
ſæ, sunt spes excisæ, sunt quasi quibus-
dam catenis salutis interdum omnes viæ
non inclusæ tantum, sed & ita senti-
bus obductæ, ut unde tantis malis re-
medium habere quis possit, non vide-
at,

at, si non patientiae scutum impene- 23
trabile opponatur, tunc calamitates
& incommoda perferimus, tunc fir-
missimo constantissimoq; animo con-
tumelias, cruciatum, frigus, famem,
fitim, vigilias, laborem & cœtera pec-
cantium onera, exilium, ipsam deni-
que mortem toleramus. vid. Syr: 40. 1.
Divus Paulus in Epist: suæ ad Hebreos
c. 10. v. 36. Ὅπμονῆς τὸ ἔχειν χρέιαν.
Ac notatum dignum & est illud distichon:

Mirum vincendi genus est patientia:
vincit

Qui patitur: si vis vincere, disce pati.
Confer verba Nicostrate ad filium E-
vandrum exulem, exprimo fastorum
Ovidii. Nam animus obfirmandus, ne
adversis frangatur, nec efferatur & in-
solescat adeo secundis, ex mente cita-
ti antea Horatis, qui sic monet Luci-
nium, in Carm. lib. 11. ode x.

Rebus angustis animosus atq;
Forbis appare semper, idem
Contrabes vento nimium secundo
Turgida vela.

§. 15. In hoc autem exercitio, usus
etiam optimus erit Magister: Exempla
proderunt sacra, sic & profana. Nam

34 aderit tandem patientiae probatae comes
individuus illa animi magnitudo, ut
pro honestate nullum unquam adire
periculum vir fortis pertimescat, nul-
lum laborem recusat, res magnas &
excelsas animo sibi proponat, & pluri-
mum in se fiduciae semper certa cum
spe collocet, ut neq; ab adversis, neq;
a prosperis rebus a stabilitate mentis
atq; animi firmitudine dimoveatur.
Verba Philosophi de moribus ad Nico-
machum lib. iv. haec sunt, quae pro no-
stra quoq; sententia militant. μάλιστα
μὲν δύναν, ὡσπερ ἐργάται, οἱ μεγάλοψυ-
χοι περὶ πρᾶς, καὶ μὴν ἀλλὰ καὶ περὶ¹
πλάγων καὶ δυνατῶν τοῦτο πᾶσαι εὐτυ-
χίαν καὶ αὐτοχίαν μετεύκλως ἔχει, ὅπως
ἄν γένηται: καὶ τὸ εὐτυχῶν περίχαρης
ἴσαι, καὶ περὶ αὐτοχῶν περίλυποι. id est.
Maxime igitur, sicut dictum est, in ho-
noribus versatur magnanimus; nibilo-
minus tamen et in divitiis, et potesta-
tibus, et omni prosperâ et adversâ for-
tunâ, utcunq; contigerit moderatè se
geret: ut neq; in prosperis letitia tol-
latur, neq; in adversis rebus tristitia
prematetur. Non tamen μικροκύδιον,
nec φιλοκύδιον erit, ut post pauca
habet

habet Philosophus: Nihil enim nisi magna aggreditur & laudabilia, quemadmodum characteres magnanimi, & κερτήσα, à philosopho assignata demonstrant, quæ brevibus in unum supra cit. M. Kempe p. 193 & 194 hunc in modum collegit: Spemque voluptatis est quadratus & in omni fortuna equabilis: Nec divitiae, si non contingant inhibet. Apertus in odio & in amore, libere quod sentit deponens: Ad benefaciendum pronus est, injuriarum immemor, &c. In summa, in unaquaque virtute summa queque seculatur, omniumque existit velut apex & corona. Unde & difficilima est virtus, & rara inventu, nec nisi summis & Heroicis ingenii inesse nata: qualia in sacris Moses, Joshua, David, & profanis, Alexander, Cæsar, Gustavus I. & II. &c. Hactenus ille.

S. 16. In iis ergo, quæ & bona & mala homini sunt, ut ait Philosophus Ethicorum vi. dum cum ratione agit vir fortis, prudens est. Cujus quoque post pauca l.c. hæc verba sunt: τοῦ Φρονίμου μάλιστα τύπτ' ἔργον εἴναι Φάμεν, τὸ εὖ βιτεύεσθαι... ὁ δὲ ἀκλῶς

26 εὐβουλοῦ ὁ τῆς ἀρισταρχίας τῶν
περικτῶν συχασικὸς κατὰ λογισμὸν.
id est. Prudens enim id maxime opus
esse dicimus, ut recte consultet. Bonus a. consultor simpliciter est, qui
quod optimum homini ex agendis est,
conjectare ratiocinando potest. Atque
sic vir noster Fortis, non solum tempore
pacis utilia providet, sed & in fago
salutaria subministrat. Nam quæ faci-
enda maturo consilio exponit, quod
in quaq; re optimum celerrimè videt
& explicat, & ex longo rerum usu,
quid expedit, quid non, quid hone-
stum, quid turpe sit, facile discernit,
& ex præteritis rebus, quid futurum
sit, acutè prævidet. & huc optimè qua-
drant verba Valerii Flacci lib. iv.

- Sapientia potior prudentia dextræ.
etiam Virgilii iv. Georgic.

rerum fato prudentia major.

Quippe vir fortis, adde, & prudens,
conjuncta valent. summâ diligentia
res singulas & rerum singularum mo-
menta singula attendit, summâ mo-
destiâ omnes actiones suas dirigit, ut
non tantum nihil inordinate, nihil ti-
tubanter, nihil temerè faciat, sed et-
iam

iam in omnibus dictis & factis summa
insit constantia, veritas & circumspe-
ctio. In summa, in negotiis maximis
est laboriosus, in periculis fortissimus,
in aggrediendis rebus industrius, in pro-
videndis sagacissimus, & in conficien-
dis celerrimus.

27

§. 17. Explicuimus fermè Char-
acterem nostrum, atq; virum fortem fe-
rè expressimus; sed memores dicti Apo-
stolici, πάσαι δόσις ἀγαθή, πᾶν δώρημα
τέλεων ἄρωτεν δοῦ, καταβαῖνεν ἀπὸ τῆς
μετρὸς τῶν Φώτων Jacob. i. 17. &
moris civitatis Romanæ simplicis olim
optimi, quæ omnia post religionem
ponenda semper duxit: etiam in qui-
bus summe Majestatis conspicit decus
voluit. Quapropter non dubitarunt
sacris imperia servire, ita se humana-
rum rerum curam gerere existimantia,
si divine potentiae bene atq; constanter
fuisser famulata, Teste Val. Max. lib.
i. cap. i. Noster sic omnino vir fortis
Dei cultum atq; pietatem cæteris rebus
omnibus anteponet, Deum omnia
videre, omnia procurare, bona bo-
nis, mala malis dare, certissimum
habebit, atq; ea, quæ à Majoribus
Chri-

28 Christianæ religionis Auctoribus præcepta atq; instituta sunt, diligentissimè observabit; à Deo omne principium, ad Deum omnem actionum exitū referet, de Christo noctes atq; dies cogitabit, illius vitam, illius mortem & gloriam continenter animo evolvet; sacro sanctam Evangelii lucem, ac Divinos utriusq; Testamenti libros

Nocturnā versansq; manu, versansque diurnā.

sed & Deum rectè colet, dum eum ex animo & in animo venerabitur; venerabitur autem, dum ab oratione, quam puram & simplicem cum Ambroſio, castam, ut penetret cœlum, & non rebeat vacua, cum Augustino, fidelem, humilem & ferventem, cum Bernardo esse volumus; laborum suorum in officio suo capiet primordia, sic felicissimum, quemcunq; Deus volet, expectaturus exiū.

§. 18. Fortunam sic prosperam virum fortē comitati speramus; nam ut Cicero pro Pompejo ait: profecto quibuidam summis viris ad res magnas bene gerendas divinitus adjuncta fortuna. Sic Plin. ad Cef. Vesp. Toto mundo & locis omnibus, omnibusq; horis, omnium

mniūm vobis, fortuna sola invocatur.
 Una nominatur, una accusatur, una
 agitur rea, una cogitatur; sola lau-
 datur; sola arguitur: Et cum convi-
 tia colitur. Volubilis, à pleriqz Et cæ-
 ca etiam existimata: Vaga, inconstans,
 incerta, varia, indignorumqz fautorix.
 Huic omnia expensa, huic omnia fe-
 runtur accepta: Et in ratione mor-
 talium sola utramqz paginam facit.
 Sic & Plautus in Pseudolo: Centum
 doctum hominum consilia, bac una de-
 vincit Dea fortuna. Reclius interim
 credimus Philosophum Thebanum fe-
 cisse, qui fortunam quidem pinxit in-
 sistentem lapidi mobili & rotundo;
 sed virtutem super lapide consistentem
 quadrato & firmo: significare sine du-
 bio volentem, firma illa stabiliaqz sola
 esse, quæ virtuti inniterentur. proinde
 & Paenius apud Cic.

Fortunam insanam esse Et brutam per-
 bibent philosophi,
 Saxigz ad instar globoſi predicante esse
 volubilem,:

Quia quo saxum impulerit Fors, eo ca-
 dere fortunam autumant:
 Cæcam ob eam rem esse volunt, quia ni-
 bil eternat quo seſe applicet.

Inſa-

30 *Insanam autem ajunt, quia atrox, incerta
instabilitas sit,
Brutam, quia dignum aut indignum
nequeat internoscere.*

Vel quis non adhuc easdem ferè voces interdum non sine indignatione audit, matrem illam blandam esse, dum extulit, sed duram novercam, dum deprivavit, & solo tantum non planè allicit.

§. 19. Adeò difficile, mutationes vicissitudinesq; fortunæ excipere prudenter, & ferre fortiter. multi etenim, dum illa benigniori & mitiori oculo ridet, superbiæ fastu tumidi efferruntur, & licentiaæ ventis abripiuntur: sed dum illa miseriarum elenchos facit, desperationis iictu dejiciuntur, quorum illud ineptorum est, hoc mollium & delicatulorum. Rectissime verò pronuntiant nostri, Lyckan kommer och lyckan går den Sudh fructar; han lyckan får. Affirmat idem Salustius in orat: ad Cesarem de Rep. ordinandâ; res docuit id verum esse, quod in Carminibus Appius ait: fabrum esse querigz fortunæ suæ. Quod in vita Pomponii Attiei per Cornelium Nepotem sic legitur. Sui cuiq; mores singunt fortunam, & sui cuiq;

cuiq; mores fortunam conciliant: siquidem conditio mortalium licet bas vices habeat, ut adversa ex secundis, & ex adversis secunda nascantur, ac occultetur utrorumq; semina Deus, & plerumque bonorum malorumq; causa sub diversâ specie lateant; ut Plinii verba sonant in Panegyrico Trajani cap. v. nos interim divinitus edocti, viro forti & Deum timenti nihil adversi evenire posse facile statuimus.

§. 20. Atq; sic virum fortem sago non solum, sed & togâ induimus, cum adversus omnem fortunæ statum tutus consistat, sive in choro, sive in foro, sive in thoro ritè expeditat sua munia. Fatemur quidem fortitudinem bellicam plerosq; extollere, & hanc omnium in se ora convertere, nec nisi eximiis præmiis coronari, ut verba habent. Consultiss: b. m. M. Axelii Reimpes p. 159. & 158, cum maxime occupetur circa præsens mortis discriminem, quæ pulcherrima censetur propter decorum, difficilima propter famam, honestissima propter causam, sc. defensionem patriæ, libertatis, religionis, parentum, liberorum &c. Nihilominus interim togatæ suas laudes afferimus, quæ contenus

32 temus ; injurias ; persecutio[n]es ;
calumnias, mala plerumque con-
temnit, repellit, vindicat. In cu-
riâ causas agit, disceptat, judicat, con-
silia suggerit, libertatem afferit non
sine prætentissimo non nunquam mor-
tis periculo, pro domo eujusq[ue]; & ædi-
bus excubias agit, commoda accer-
sens, propellens nocitura & adversa-
domestica, quoad fieri fas est. Sicut &
Tacitus ait : *plura in summa fortuna
auspiciis & consiliis, quam telu[m] & man-
bus geri* ; & à nostris partibus Elo-
quentiæ Parentis Ciceronis verba mili-
tant: *Cedant arma togæ, concedat lau-
rea lingvæ*; quia prudenti consilio, lin-
gva & calamo maxima facilius expe-
diuntur, quam armis, nec ad armavি-
ros fortes concurrete, si non in extre-
mis, deceat. Proinde quoq[ue] stratagema-
tibus hostem fallere forti concessum,
quia victoria talis compendiosa sanguini
parcit, parcit sumtibus, parcit quo-
que irreparabili tempori; etiam licita,
dum talibus usi sint Sancti in scriptura
laudati, etiam Heroes alii ab omni an-
tiquitate commendati. Quid enim pro-
hibet, quo minus & hic Aristophanis
versus valeat?

Quam

Quam quisque novit artem, in hac se exerceat, sicut Cicero illum i. Tuscul. cap. xix. est interpretatus. Unde eleganter Tacitus in Agricolæ socii sui vitâ cap. xxvii. At Britanni non virtutem sed occasionem & artem Ducas nisi, ubi sensus est, interpretibus Freinhemio & Berneggero, Britannos, quod victi hactenus essent, non ad virtutem seu fortitudinem Romanorum, sed ad oportunitatem temporis & Ducis astutiam, referendum putasse. Sic Xantippus Atticum Regulum Romanumque exercitum saepe victorem, cum Carthaginensibus non virtute, sed arte ferret auxilium, prostratis exercitibus capit & domuit, Vid. Vegetum lib. iii. in prefat.

§. 21. Et tandem virum fortem Herois titulo insignimus, sensu tamen philosophico, heroicam ipsi adsignantes virtutem, quâ virti Excelentes & illustres dudum honorati sunt, non solum quâ illustribus factis societati humanæ prouerunt imo adhuc prouent, quales etiam incomparabiles in patriâ nostrâ Reges, Duces & Heroes, sed & illi qui in artibus liberalibus & sapientiae studio palam reliquis, præripuerunt, verum etiam

34 iam alii laudatissimi bello vel pace cives,
quorum exempla qui desiderat, patriam
historiam consulat, neminem etenim hic
nominamus, ne aliquem prætereamus,
nam Historiographos non agimus & E-
lenchus horum, dissertationis hujus can-
cellos superaret: Deo gratias agentes,
qui nobis viros fortes & Heroicos dede-
rit multos, quos pro bonitate suâ in e-
molumentum Reip. Svecanæ ulterius ab
omni malo conservet, ut in patriâ sem-
per viros eximios habeamus, interim ut
pace fruamur & semper simus fortes in
Domino, qui solus fortitudo nostra,
optamus: cui gloria sit & honor in le-
cula seculorum!

T A N T U M.

S Om Wulfwen har den Aret/ at han en spaar
nân môda/
A ut staffa/hwad han tarff/ til sin och sinas
Bôda.

Han löper landet kring/ han körar i hvar vrå/
Han wakar Matten vth/ han söker hon kan få
Ett hymnegt och fet roff ; i Skogh i bostapz Går-
dar

Han nappar hwad han kan/ och talet föga wårdar.
Han geer sig näpplig tjudh förr åta någon Büt/
Ån heela hiorden är/ han seer/nidlagd med fitt ;
Så ock vår **ASSE WUE** all Hugh och fitt
använder/

At få en ädel Skat/ och hwad til prydna ländar.-
Tut ställer reesor sin/ som frjä konster boo/
Der blomstrand vngdom kan väl grönstas och
väl Groo/

Der suger Safft och Must/ der samblar bet/ som
höfves

Til dygde lefnad/ och hwad elliest nödigt pröfves.
Så fångar Wulfwen rooff/ så lefwer Wulfwen

Sål!

Så winner Wulfwen Prüs/ så jagar Wulfwen
väl !

Her Wulfwen behedrar/ medh desse
så Rader/

NICOLAUS L. FORZELIUS.

Ilico non dicas aurum, quod fulget ut aurum?
Splendet gemma etiam fictilio jubare.
Qui faciem tervā fert, non modò dicitur Heros;
Casta nec est omnū, sindone qua tegitur.
Si lapidem lydium spectes, cognoscitur aurum,
Nobilis ac prodit gemma nitore genus.
Sic cupis, Ecquis erit vir fortus? scire: legatur
Præsens character; hic lapis est Lydius.

LAURENTIUS WESSE

Λαυρεντίου ὄμηρος

Excluso R.

FLUIT VENA Lusu.

Per lusum sapimus, lusum quem
vena ministrat;
Castalidum Lusu sic tibi Vena
Fluit.

Sinceri amoris, erga amicum indubitatissi-
mum, contestandi gratia, posuit
PETRUS OSENIUS.

Allusio ad dictum Horatii

Carm. lib. 4. Ode 4.

Fortes creantur Fortibus.

Nascuntur fortis, ex fortibus atq; cre-
antur:

ER

Est virtus gnatī quæ genitoris erat.
Imbelles nequeunt aquilæ generare columbas.

Gignere nec leporē sæva læna potest.
Depingens fortem, ceu Marte Togaq;
decentem,

Wulfie jam pariter deniq; cuncta doces.
Hinc nomen gnavis studiis Tu semper
habebis;

Omine sint opto, quæ tua cœpta bono!

In honorem Literatissimi pereximissime

DN. LAURENTII WULFI amici
honoratissimi, illa pauca qui-
dem, animo sed prolixiore posuit
JOHANNES Lindeberg Holm.

S. R. M. Alumnus.

Litteratissimo

DN. LAURENTIO WULFI

Amico Candido:

WULFIE, qui ebendas sveristi police docto
Tangere, dulcisonos ut resonent modulos;
Permuli tua complacuit lyra, crede, puellis,
Dum canis, S fidibus vivida corda moves.
Hinc tibi laus oritur nullos moritur aper an-

nos,

Hic modulus lepidis quando placere vales:
Major.

Major at hinc virens spectatur, pluribue biceps
Arridet ludus, dum sacra Castra petis,
Et variat tua Musa sonum; dulcedine certe
Polles majori, major & ausus erit;
Quam prior iste fuit, cum docto differis ore,
Quales sint fortes ingenui, viri.
Nobile nomen habet certe, qui Palladii arma
Affiduâ volvit nocte Diugj manu.
Nobilis & studiis, pariter virtutibus am-
plus,

VULFIUS in Patriam laurea ferta vehet.
Captis hisce tuis faveat Deus! insuper ad sint
Fata tibi, voveo, prospera, abunde Vale!

Extemporanea venâ occupatissi-
mus accinebat

PETRUS Gogelbergi Wermi.

EIDEM.

Naturam & indolem *Viri fortis* novis-
se & in tempore vir esse, nostrum seculū
ab illis postulat, qui myriada malorum expe-
riuntur & fortia pectora tot adversis cogun-
tur opponere: proinde egregiū in hac tua dis-
sertatione specimen debita laude non est frau-
dandum, dum Characterem *Viri Fortis* qua
vocis indolem qua rei habitudinem propo-
nis, quem legi, relegi, & dignum censeo qui
sapienter relegatur, ut possimus esse fortes in
Domino. Credo & Te varia fortunæ in-
com-

commoda à primis statim annis esse exper-
tum, sed tanto impensis Tibi jam gratulor
quod illa tandem superata animi constantia
eluseris, neque id tua tantum causa sed et-
iam optimi parentis, cuius voluntati & de-
siderio ita obsequeris, ut non habeat quod
in Te desideret; dum virtutis via, quam-
calcas, pluribus licet dumeris sentibusque
sit obsita & occlusa Te tamen non deterre-
at, sed ingenii tui felicitatem spemque de
Te conceptam indies augeas, certus Te suo
tempore jucundos uberesq; victoriae repor-
taturum fructus. Interea & semper vale
& fave

T.

L. SELLINGER Medelp.

Πρὸς τὸν ἄνδρα Νεανίσκον,

Κύρ. ΛΑΟΤΛΡ ΕΝΤΙΟΝ ΘΙΩΣΙ

Συμπατρίοτην, Συτραπώτην καὶ Φίλον μῆ
πιμιώτατον καὶ ἀνυπόκριτον, Σπυδάιον τῆς
Φιλοσοφίας τῆς ὑγιαινότητος ἀδιάλειπτον, οὐ
τῷ εὖν, περὶ τῶν τῇ ἀνδρείᾳ τῇ ἀληθείᾳ
χαρακτήρων πεπαθειμένως καὶ ἔνδαιμόνως
Διελογιζόμενον, Φιλοφρούριην

Aνδρέαν ὡσπερ τὴν τῶν ἀρετῶν καὶ ἀξίαν
πρώτην εἰς τὴν πρωτοκαθεδρίαν καὶ πρωτο-
κλισίαν, σὺ τῇ ἡδικῇ ἔξη, μάλιστα καθίζουσ
Φί-

Φιλόσοφοι δι Φροντίδης ὁμολόγητες τῷ Αὐτοτήλιῳ, ὅπ πάσους τοὺς ἀρετῶντας λοιπάς τὴν ὁδὸν φύσισκυάζει, ζῆτησας αὐτοῖς κοινὸν καὶ χαλεπὸν; ἀλλ' ὅτι θελτική δέντινη ἡ ἀρετὴ ἡ αὐτη, ἵνα τῷ χαλεπῷ ἐνεργεται· δύσκωλα γὰρ τὰ καλὰ. λευκῆς δὲ τῆς ἀλεκτορίδος ἔισιν οὗτοι οἱ τὴν ἀνδρείαν τὴν ἀληθήνην ἔχοντες. ισκυρώπερθο γδέ δέντινοι καὶ πόλεις ὅπις νικῶν ἐμποτούς, καὶ κόσμον σὺν τῷ ἐξατενεῖν τὸν θάνατον. Αὐτῷ τῷ οὐτως ἀνδρείᾳ γάρ μητρὶς ἔγεκα ιδίας, γάδε τῇ ἀνσχρῆ κέρδε, ἀλλ' Ἀπιφανεστέλλῃ καὶ καλλίστῃ τῇ ἀνδρεγοθήματι γένεται μάλιστα δὲ τῇ τῆς πατρίδος σὺν φιλίᾳ καὶ ἐυχεσίᾳ ἐρεθίζομεν, κινδύνοις τοῖς γνωστοῖς ἀφόβως ἀπηκρίνει, γάδε θάνατον τὸν ἀυτότατον φοβεῖ, οἴδας δε αἵλις μέτρον τὰ βία, τὸ καλὸν, γάδε τῷ χρόνῳ μῆκος εἶται. Ταῦτα δὲ πάντα Σὺ μύρε πατριώτης καὶ ἀναγκαῖος μᾶς ἀραπητές, Ἀπισαμένως καὶ ἀκριβῶς διδάσκεις, ὅτε τῷς χαροκτήρες τῷ ἀνδρείᾳ τῷ ἀληθεός, συζητήσει παῦτη πεπισθεμένη Διαγερεύεις. Συγχάιρω δὲν τῷ παῦτης τῆς Ἀπιμελείας καὶ σπουδῆς σὺν, τῷ ποδὸς δὲ καὶ λοιπὰ τῆς Φιλοσοφίας τῷ ὑγιανόσημα κακείας πάντα Σὸν ἐντυχεῖν Ἀπειδηματικῆς τῆς καρδίας ἔγκεται

JACOB. GEZELLIUS G. F. Wefm.